

15. Ulusal İşletmecilik Kongresi

Bildiriler Kitabı

DÜZENLEYEN

İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ

İKTİSAT FAKÜLTESİ

İŞLETME BÖLÜMÜ

26-28 Mayıs 2016

İstanbul

ÖNSÖZ

Günümüz iş dünyası, her gün farklılaşan ve işletmeleri daha şiddetli rekabete zorlayan yapısıyla, yeni bilimsel yöntem ve uygulamalara gereksinim duymaktadır. Bilimsel kongrelerde, alanında uzman bilim insanları ve uygulayıcılar, mevcut koşulları ve gelecek beklentilerini, araştırmaları doğrultusunda tartışabilmektedirler. Bu tartışmalara imkan tanıyan bir ortam sunarak bilimsel kongreler, bilginin paylaşılmasından fayda sağlayan tüm paydaşlara değer yaratmaktadır. 15. Ulusal İşletmecilik Kongresi de, “Sürdürülebilir küresel rekabet avantajında öne çıkan farklı, etik, akıllı iş ve stratejiler” temasıyla, günümüz iş dünyasında etkili yöntem ve uygulamalar hakkında bilgiye ihtiyaç duyan tüm kesimlere fayda sağlamayı amaçlamaktadır.

Kongreye bu yıl başlangıçta gönderilen 753 bildiri, titiz bir hakem değerlendirmesi sürecinde gözden geçirilmiş ve 302 bildiri kabul edilmiştir. Ulusal İşletmecilik Kongre’lerinde bir ilk olarak, 302 kabul edilen bildirinin 200 tanesi, üç farklı uluslararası derginin hakem sürecine dahil edilerek, uluslararası yayına çevrilmesi sağlanmıştır. Elinizde bulunan bu kitapta üç gün boyunca kongrede sunulacak ve tartışılacak tüm bilimsel çalışmaların özet ve tam metinleri yer almaktadır.

15. Ulusal İşletmecilik Kongresi’nde, Türkiye’nin her köşesine yayılmış 650 bilim insanı, işletmecilik alanının birbirinden farklı alt dallarında yazdıkları toplam 302 bildiriye sunacaklardır. Kongre programında bildirilerin yanı sıra, özel sektör, kamu kuruluşları ve yerel yönetimlerden katılan uygulayıcıların, bilim insanlarıyla aynı panelde buluşmaları ve uygulamalara ilişkin deneyimlerini paylaşmaları da mümkün olacaktır. Ulusal İşletmecilik Kongreleri’nin katılım oranını bu denli artırmak, işletmecilik alanında çalışan bilim insanlarımızın ve uygulayıcıların daha fazla ilgisini çekebilmek, bizlerde de memnuniyet uyandırmıştır.

İstanbul Üniversitesi temelleri 1453’e dayanan köklü geleneğiyle, ülkemize ve insanlığa yararlı bilgi üretme misyonuyla, bilimsel etkinliklere ev sahipliğini ve desteğini sürdürmektedir. 15. Ulusal İşletmecilik Kongresi’ne de ev sahipliği yapmaktan onur duyuyoruz. Kongrenin kazanımlarının ülkemize ve işletmecilik alanında çalışan herkese faydalı olmasını temenni ederiz.

Prof. Dr. Mahmut AK

İ.Ü. Rektörü

Kongre Onursal Başkanı

Prof. Dr. Halim KAZAN

İ.Ü. İktisat Fak. İşletme Böl. Başkanı

Kongre Başkanı

160.TEK DÜZEN HESAP PLANINDA KREDİ KARTI İLE YAPILAN İŞLEMLERİN MUHASEBELEŞTİRİLMESİNE İLİŞKİN SORUNLAR VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

Hüseyin MERT
Okan Üniversitesi, M.Y.O. Muhasebe
ve Vergi Uygulamaları

Reşat BULUM
Okan Üniversitesi Muhasebe ve
Denetim Yüksek Lisans Programı
Öğrencisi

ÖZET

İşletmelerin yaptığı mali işlemler mali tablolara doğru bir şekilde kayıt edilmesi gerekmektedir. Bu ancak yapılan işlemlerin doğru olarak kaydedilmesi doğru olarak sınıflandırılması ile mümkündür. Mali tablo okuyucuları firmanın önemli bir tahsilat türünün "diğer" isimli hesaplarda görmeleri bu tahsilat türü ile ilgili yeterli bilgiye sahip olmalarını etkilemektedir. Ticari hayatta işlem hacmi açısından kredi kartlı işlemlerden az olan senet hesapları tek düzen hesap planında kendine yer bulurken kredi kartlı işlemlerin bir hesapta izlenmemesi tek düzen hesap planının önemli bir eksikliğidir. Kredi kartlı işlemler tek düzen hesap planı yürürlüğe girdiği yıllarda çok az kullanıldığından hesap planında bir düzenlemeye gidilmemiştir. Ancak 2014 yılına geldiğimizde yıllık kredi kartı kullanımı 464 milyar TL, 2015 yılı 9 aylık toplamı 391 milyar TL olarak gerçekleşmiştir. Bu durum kredi kartı ile yapılan işlemlerin muhasebeleştirilmesi ile ilgili yeni düzenlemeye ihtiyaç duyulmasına sebep olmuştur.

Tek düzen hesap planı içerisinde boş olan ana hesap kodlarının kullanılması hali hazırda yasal mevzuatımıza göre mümkündür. Ancak e beyanname ile ilgili Maliye Bakanlığı tarafından çıkarılan Muhasebe Sistemi Uygulama Sirküleriyle bu serbesti; var ise aynı hesap grubunun altında diğer isimli hesaplarda, eğer diğer isimli bir hesap yok ise uygun olan hesaba aktararak yapılabilmekte ve bu işlem sadece muhasebe kayıtları yapılmadan yapılacağı ile ilgili bir sirküleri yayımlanmıştır.

Bu çalışmada kredi kartlarının Muhasebe Uygulama Genel Tebliği'nin özüne bağlı kalmak şartı ile kredi kartı ile yapılan işlemlerin nasıl yorumlanması gerektiği uluslararası finansal raporlama standartları da dikkate alınarak yeni hesap açılması gerekliliği ve uygulamasının nasıl olması gerektiği sorununa cevap aranacaktır.

Anahtar Kelimeler: Tek Düzen Hesap Planı, Kredi Kartlı İşlemler, UFRS

SUMMARY

Financial transactions made by the company must be recorded accurately to the financial statements. This can only be saved as possible with the correct classification of transactions correctly. Readers of the financial statements of the company an important collection type "other" and is seen in the account affects not have enough information about this type of collection. Failure to follow the account of the securities trading volume accounts for less than commercial life in terms of credit card transactions while finding a place in a single chart of accounts is a significant lack of credit card transactions uniform chart of accounts. Credit card transactions uniform chart of accounts in the year of entry into force is not taken into account an amendment to the plan it is little used. However, when we come to 2014, annual credit cards use 464 billion, the 2015 9-month total stood at 391 billion. This situation has led to a credit card with no need for new regulations on the accounting of the transaction.

Using the main account code empty in the uniform chart of accounts already possible according to our legislation. However, the declaration issued by the Ministry of Finance related to the release of the Accounting System Application Circular; There is in other accounts under the same account group, if you do not have an account can be made while the other is transferred to the appropriate account and issued a circular regarding this process will be made only accounting records.

In this study, the credit card Accounting Practice how to respond to the problem should be the new account opening requirements and application taking into account how financial international should be reviewed reporting standards of transactions made with credit cards with the requirement to adhere to the spirit of the General Communiqué will be searched.

Keywords: Uniform Chart of Accounts, Credit Card Operations, IFRS

1. GİRİŞ

Günümüzde plastik kartlar hayatımızı kolaylaştırmaktadır. Bu kartlarla; alışveriş yapabilir, maçlara girebilir, iş yerlerine giriş çıkışları kontrol edebilir, kimlik olarak kullanabilir ya da bir tatil köyüne gittiğimizde bütün harcamalarımızı bunlarla yapabiliriz. Bu kartlardan yaşamımızı en çok kolaylaştıran kartlar ödeme aracı olarak kullanılan kartlardır. Nakit paranın taşıma riskini taşımadan ya da çok düşük miktarda kuruşlu para üstü verilen alışverişlerde bu miktarı alış yaptığımız işyerinde bırakmak yerine bizde kalmasını sağlamaktadır. Ülkemizde 2015 yılı sonu itibariyle 58 milyon civarı kredi kartı bulunmaktadır¹³. 2015 yılı 9 aylık dönem itibariyle kredi kartları işlem hacmi ise GSYH'nın %29' oranında gerçekleşmiştir. 2015 yılında kartlı alışveriş tutarı ise 526 milyar TL'ye ulaşmıştır.

Ülkemizdeki kredi kartı ile yapılan işlemlerin büyüklüğü bu boyutlarda iken işlemleri gerçekleştiren işyerlerinin mali tablolarında bu kalemin net olarak görülmemesi şeffaflık açısından büyük bir eksikliklerdir. Tek düzen hesap planında günümüzde kullanılmı sıklığını yitirmiş hesaplar bile yer alırken kredi kartı gibi gerek kayıt dışı ekonominin kayıt altına alınmasında gerekse mali işlemler sonucu ülke GSYH'na önemli derecede etki eden bir işlemin yerini alamaması büyük bir eksikliklerdir. Mali sistemden geçen işlemlerin kayıt altında olması ülkemize gerek verginin doğru hesaplanmasına gerekse denetimine önemli bir katkısı bulunmaktadır. Verginin doğru hesaplanarak alınması maliye bakanlığının görevleri arasındadır. Maliye bakanlığı aynı zamanda MUGT'nin düzenleyicisi konumundadır. Ülke ekonomisindeki etkisi de dikkate alındığında kredi kartlı işlemlerin tek düzen hesap planında uygun bir grubun altına yeni bir hesap açılmak suretiyle yerini alması gerekmektedir. Bir tahsilat aracı olan çek ve senetler tek düzen hesap planında yer almaktadır. Ancak ekonomik büyüklüğü GSYH'nın önemli bir büyüklüğüne ulaşan kredi kartlı işlemlerin hesap planında yer almaması eksikliklerdir.

Tek düzen hesap planı çıkarıldığı yıllarda pek uygulanması olmayan kredi kartlı işlemler sonucu oluşan banka kesintilerinin hangi hesaplarda göstereceği de yazılmamıştır. Bu durum finansal işlemleri kayıt edenlerin kendi yorumlarına göre kayıtlar oluşturulmasına sebebiyet vererek bir uygulama birliği sağlayamamıştır. Doğru olan ise kredi kartlı işlemlerin özü itibariyle nasıl kayıt edilmesi gerektiği ve hesap planındaki eksikliklerin tamamlanmasıdır. Bugün muhasebenin uygulamasında kaynak olarak başvurduğumuz muhasebe uygulama genel tebliğleri kredi kartlı işlemlerin kayıt edilmesi ile ilgili bir açıklamaya yer vermemiştir.

2. KREDİ KARTI

"Nakit ödemeksizin ürün ya da hizmet satın alabilme imkanı sağlayan kredi kartlarının dünyadaki bilinen ilk uygulaması ise 18. Yüzyıl sonlarında Amerika Birleşik Devletlerinde başlamıştır. Kredi kartlarının ana yurdu olarak nitelendirilen ABD'de ilk kredi kartını 1894 yılında Hotel Credit Letter Company çıkartmıştır. Turizm sektöründe sınırlı bir önem arz eden bu ilk örnekten sonra, "şimdi al sonra öde sloganı" ile 1914 yılında Western Union Bank kredi kullandırma işlevine de sahip olan kredi kartı düzenlenmiştir. Daha sonra 1924 yılında General Petroleum Company, ilk petrol kredi kartını çıkartmıştır."(Kaya,2009:9)

"Ülkemiz uygulamasında genellikle kredi kartı ödemeleri ile özdeşleşen ancak kredi kartı dışında özellikle banka kartları ve ön ödemeli kartlar ile değişik kullanım imkanları sunan kartlı ödeme sistemleri, hızlı bir gelişme göstererek nakit ve çekle yapılan ödemelerin yerini almaya başlamışlardır."(Vergi Konseyi,2011:11)

Ülkemizde kredi kartı ile ilgili yürürlükteki temel kanun 01.03.2006 tarih ve 26095 sayılı resmi gazete ile yayımlanan "5464 Sayılı Banka Kartları ve Kredi Kartları Kanunu"dur. Bu kanun banka kartları ve kredi kartlarının çıkarılmasına, kullanımına ilişkin düzenlemeler içermektedir. Bu kanuna göre kredi kartı; *nakit kullanımı gerekmeksizin mal ve hizmet alımı veya nakit çekme olanağı sağlayan basılı kartı veya fiziki varlığı bulunmayan kart numarasını ifade etmektedir.* 01.11.2005 tarih ve 25983 sayılı resmi gazete ile yayımlanan "5411 Sayılı Bankacılık Kanunu" ile kredi kartları ilgili işlemlerin banka ve katılım bankalarının faaliyet konuları arasında gösterilmektedir.

¹³ http://www.tb.b.org.tr/Content/Uploads/Dokuman/2183/Turkiyede_Bankacilik_Sekoru_1960-2015.pdf Erişim: 26.02.2016

Kredi kartlı ödeme sistemlerinin ülke GSMH gelişmesine olumlu katkıları bulunmaktadır. Gerek kayıt dışı ekonomi ile mücadelede gerekse nakit taşımada sağladığı avantajlar kredi kartlarının kullanımının artmasını olumlu etkilemektedir. Devlet, kamu giderlerini kanun ile konulan vergilerle karşılar. Kredi kartlı işlemler kayıt altına alındığından verginin hesaplanması, kontrolü ve denetimi daha kolay olmakta ve ülke içerisinde yaratılan değerler karşılığı alınan vergiler daha gerçeğe yakın oranlarda hesaplanabilmektedir.

Senet gibi ödeme araçları ile yapılan işlemler kayıtlı sistemlerden fazla geçmediğinden kayıt dışı ekonominin kayıt altına alınmasında zorluklar ortaya çıkarmaktadır. Ancak kredi kartlı işlemler kayıt altında olduğundan ve işletme bazında yapılan işlemler takip edilerek kayıp ve kaçak önlenmesinde, kayıtlı ekonomiye geçişte önemli bir etken olmaktadır.

“Kredi kartı, kart çıkaran kuruluş nezdinde krediniz olması demektir. Kredi limitiniz dahilinde dünyanın her yerinde nakit kullanmaksızın mal ve hizmet alımında bulunabilir, aynı logoları taşıyan ATM’lerden nakit çekebilirsiniz.”(Bankalar Birliği, 2008:9)

Esasına bakıldığında kredi kartı belirli limitler dahilinde banka müşterilerinin sürekli bir limitinin olmasıdır. Bankanın müşterilerine uyguladığı bu limitler kredi limiti olup kullanımı müşterinin tasarrufuna bırakılmıştır. Belirli periyotlarla müşterinin; maaş, ödeme, kullanım eğilimleri gibi kriterler dikkate alarak bankalar müşterilerine verdikleri kredi limitlerini değiştirebilirler.

“Mülkiyet hakkı bankaya ait olup, bankanın müşterilerine (üye ve ek kart hamiline) kredi limiti dahilinde yurt içi ve yurt dışı üye işyerlerinde mal ve hizmet alıştı ile yetkili nakit ödeme birimlerinden veya otomatik para ödeme makinelerinden nakit çekmede ve bankaca imkan tanınan ve bildirilen ek hizmetlerde kullanılmak üzere verilen karttır.”(Karacan,2004)

Kredi kartlı işlemlerde banka, kredi kartı kullanıcıları ve üye işyeri olmak üzere 3 taraf bulunmaktadır. Her taraf birbirleri ile ikili sözleşme ile hukuki bağları vardır. Öncelikle bankalar ve kredi kartı kullanıcıları arasında bir sözleşme düzenlenirken, bankalar ile üye işyerleri de aralarında sözleşme imzalamaktadırlar. Mal ya da hizmet alım satımında ortaya çıkan üye işyeriyle kredi kartı kullanıcıları arasında da Türk Ticaret Kanunu ve Borçlar Kanunu hükümlerine göre bir sözleşme yapıldığı da kabul edilir.

“Kredi kartı sistemi, alıcı ve satıcılar arasındaki mal ve hizmet ilişkilerinde, geçerli, güvenilir, hızlı ve etkin bir ödeme aracına duyulan gereksinimlerden kaynaklanmıştır. Söz konusu sistem temelde para ve çek gibi ödeme araçlarının büyük ölçüde riskli ve külfetli olması nedeniyle oluşmuş ve gelişmeye başlamıştır.”(Özkan vd.,2011:128)

“Kredi kartı, belli limitler dahilinde kart sahibine, mal ve hizmet alımı veya nakit çekme imkanının sağlayan kart türüdür.”(Vergi Konseyi,2011:11)

Kredi kartı kullanımı mal veya hizmet alımında söz konusu olabilmektedir. Son zamanlarda bazı kamu kuruluşları vergi ve sigorta ödemelerinde de kredi kartı ile tahsilat yöntemini kullanmaktadırlar. Aynı zamanda kredi kartı kullanıcıları bankaların belirleyeceği kurallar dahilinde faiz ödeme şartı ile kredi kartından nakit kullanımına izin vermektedirler.

“Kredi kartı; kart çıkaran kuruluşların müşterilerine belirli limitler dahilinde açıkları kredilerle, nakit kullanmaksızın mal ve hizmet alabilmeleri, nakit kredi çekebilmeleri için verdikleri ödeme aracıdır. Kısaca kredi kartı, bankada kredi olması demektir. Bankadaki hesaplarda, hiç para olmasa bile alışveriş yapılabilir. Banka, ortalama bir ay boyunca bu alışverişlerin tutarlarını müşteri adına öder. Banka da her ay düzenli olarak hesap bildirim cetveli düzenler. Hesap bildirim cetvelindeki tutarın istenirse tamamı son ödeme tarihinde ödenebilir veya yasanın uygun gördüğü minimum ödeme tutarı ödendikten sonra geri kalan bölümü belli bir faiz karşılığı kredilendirilebilir. “Plastik para” olarak nitelendirilen kredi kartlarının kullanımları; para taşıma riskini azaltması, itibar göstergesi olması, puan biriktirerek bedava alışveriş imkanı sağlaması ve ödeme kolaylığı sağlaması gibi avantajlar sayesinde her geçen gün biraz daha yaygınlaşmaktadır.”(Kaya,2009:1)

“Banka kredi kartlarının ortaya çıkışı ve yaygın olarak kullanılmasında bankaların rolü ve önemi oldukça fazladır. Bankalar kredi kartına diğer finansal ürünler ile bir bütün oluşturması bakımından giderek daha fazla önem vermeye başlamışlardır. Zira kredi kartı aracılığıyla örneğin tüketici kredilerini daha kolay ve daha çok miktarda pazarlayabilmektedirler. Banka kredi kartlarının işleyişinde önceden

belirlenmiş bir harcama limiti, kart sahiplerine aylık olarak gönderilen borç tutarlarını gösteren belge ve belirli bir oranda aylık faiz ödemesi gibi unsurlar yer almaktadır. Buna göre kart sahibi banka ile anlaşmasında belirlenen bir harcama limitine sahiptir. Bu limit dahilinde yapılan aylık harcamalar kart sahibine bir belge ile aylık olarak bildirilmekte ve belli bir tarihe kadar bu tutarın ödenmesi istenmektedir.”(Kırçova,2007:15)

Bankalar müşterileri ile aralarında yaptıkları “Kredi Kartı Üyelik Sözleşmesi” ile uygun görülen kredi limitleri dahilinde mal ve hizmet alımlarında kullanmaları için müşterilerine kredi kartları vermektedirler. Bu kullanım miktarı bankaların müşterilere tanımladıkları maksimum kredi miktarı ile sınırlıdır. Kredi kartı banka müşterileri, bankalarla “Üyelik Sözleşmesi” yapan işyerlerinden “POS” cihazları vasıtası ile alışveriş yapabilmektedirler. Bankalar kredi kartlı müşteri sayılarını artırmak için çeşitli promosyonlar da yapmaktadırlar. Alışveriş türüne ya da tutarına dayalı puan karşılığı harcama sağlanması ya da aynı işyerinden belirli bir tutarda alışveriş yapılması ile ilave puan karşılığında harcama imkanı sağlanması buna örnek olarak verilebilir. Aynı zamanda isteyen banka müşterileri alışverişlerini internet ortamında güvenli internet ödeme platformları ile kart bilgilerini girerek de kullanabilmektedirler. Yapılan alışveriş işlemi sonucunda ortaya çıkan mal ya da hizmet hareketine istinaden üye iş yeri tahsilatını bankada bulunan hesabına üye işyeri ile bankanın yaptığı sözleşmeye istinaden ertesi gün yada belirli bir gün sonra belirli kesinti oranlarıyla yada kesinti yapmaksızın yatırılarak gerçekleştirilmektedir.

Kredi kartı kullanım ihtiyaçları çeşitli şekillerde olabilmektedir. Alışveriş, nakit avans çekme ya da daha önceden borçlanılan tutarın ödemesi, oda üyelik bedellerinin ödenmesi, vergi ya da sosyal güvenlik ödemeleri gibi. Kredi kartlı ile yapılan alışverişler iki türlü olmaktadır. Birincisi tek çekimli işlem, ikincisi ise taksitli işlemdir.

2.1.Tek Çekimli İşlem

Kart hamilleri yaptıkları alışverişleri tamamını bankanın kendisine tanıdığı kredi limitlerinden düşülmesiyle yapmaktadırlar. Tek çekimli işlemlerde yapılan işlemin tamamı ilk hesap kesim tarihinden belirlenen gün sonrasında tamamının ödenmesi beklenir. Yada banka müşterileri yasalarla sınırları belli olan bankaların müşterilerine belirlediği oranda asgari ödemeyi yapmaları yasal takibe geçmesini engellemektedir. Ancak bu durum bankanın müşterisine faiz uygulama hakkını kaldırmaz. Bu tutar ödenmeyene kadar banka kart hamiline verilen krediyi tekrar açılmaz. Ödeme gerçekleştirildikten sonra banka kart hamiline tamnan kredi limiti tekrar açılır.

Karlılığın çok düşük olduğu alışverişlerde ya da rekabetin çok az olduğu sektörlerde iş yerleri tek çekimli işlemler yapabilmektedirler. Çok fazla taksit yapılması işleminin de bankadan tahsilat yapacağı süreyi uzatacağından paranın elde tutamama maliyeti de işletmeye faiz yükü getireceğinden işletmeler taksitli işlemlerden kaçındığında tek çekimli işlemler söz konusu olabilmektedir.

Bazı durumlarda kamu otoritesi tüketim harcamalarını kısmak, enflasyonu düşürmek ya da döviz dengesini korumak amacı bazı alışveriş türlerine taksit çekimlerine sınırlama getirebilmektedir. Ülkemizde üretimi olmayan bazı elektronik ürünlerin ülkenin cari açık durumunu azaltmak için kredi kartı kullanımını sadece tek çekim ile sınırlandırılabilir. Bu duruma örnek olarak cep telefonu satışları verilebilir.

Tek çekimli işlemler sonucu işletmelerin bankalarla yaptıkları anlaşmalar doğrultusunda işlem bedeli ertesi gün belirli bir komisyon karşılığında işletme hesabına yatabileceği gibi belirli bir vade sonunda işletmenin hesabına belirli bir komisyon ya da komisyon kesilmeksizin tamamı yatırılacaktır.

2.2.Taksitli İşlem

Kart hamilleri yaptıkları alışverişleri kartlarından taksit yaptırarak gerçekleştirebilirler. Bu durumda yapılan işlem kredi kartı limitinden düşer. Her hesap kesiminden belirlenen gün sonra ödenen taksit miktarı kadar kart hamiline verilen kredi miktarı arttırılır. Taksitli işlem genellikle tüketim miktarının ve rekabetin fazla olduğu sektörlerde olmaktadır.

Burada amaç tüketicinin ödemesi gereken tutarı vadeye yayarak satışı arttırma çabasıdır. İşletmeler bu sayede müşterinin tüketim tutarını tasarruf edip biriktirmesini beklemeden satışı gerçekleştirebilmektedir. Ülkemizde finans okuryazarlığının az olması taksitli alışverişlerde sadece

ödenecek taksitin dikkate alınmasını ortaya çıkarmaktadır. Tüketiciler ürünün fiyatı üzerine değil taksit sayısı ve tutarı üzerinde durmaktadırlar. Esasında taksitli de olsa tüketicinin belirli bir vadede gelirlerinden çıkacağı kesindir.

Taksitli kredi kartlı işlemler bazı sektörler haricinde hemen hemen tüm sektörlerde uygulanmaktadır. Örnek vermek gerekirse; kıyafet, elektronik cihazlar (cep telefonu hariç), belirli bir limitin üzerindeki gıda gibi. İşlemlerin taksitli olması işletmelerin işlem sonucu elde edeceği tutarı da etkilemektedir. Bankalar işletmeler ile vadesi uzun satışlarda ertesi gün tahsilatında vade farkını farklı hesaplamakta ve tek çekime göre fazla komisyon kesintisi yapabilmektedir.

3. MUHASEBE UYGULAMALARI AÇISINDAN İŞLETMELERDE KREDİ KARTLI TAHSİLATLAR

Muhasebe, mali nitelikli para ile ifade edilebilen işlemlerin; kaydedilmesi, sınıflandırılması, özetlenmesi, raporlanması ve sonuçların analiz edilmesidir. (Sevilengül, 2014:3) Bir işlemin muhasebe bilimi açısından ele alınabilmesi muhasebenin; kaydetme, sınıflandırma, özetleme, raporlama ve sonuçların analiz edilmesi fonksiyonlarını ortaya çıkarır. Ülkemiz mevzuatımızda muhasebenin tekleştirilmesi amacı ile 26 Aralık 1992 tarihli resmi gazete ile "1 Sıra No'lu Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği" yayımlanmıştır. Uygulanması 1993 yılında ihtiyari olup 1994 yılında uygulanmaya başlanmıştır. Bu tebliğde kullanılması gereken hesap planı açıklamaları ile verilmiş, sunulacak mali tabloların formatları belirlenmiştir. Bu tebliğin çıkarılması ile amaçlanan "bilanço usulünde defter tutan gerçek ve tüzel kişilere ait teşebbüs ve işletmelerin faaliyet ve sonuçlarının sağlıklı ve güvenilir bir biçimde muhasebeleştirilmesi, mali tablolar aracılığı ile ilgililere sunulan bilgilerin tutarlılık ve mukayese edilebilirlik niteliklerini koruyarak gerçek durumu yansıtmasının sağlanması ve işletmelerde denetimin kolaylaştırılması amacıyla yapılmıştır" olarak ifade edilmiştir. (1 Nolu MUGT, Md II)

Bu tebliğ tek düzen hesap planının hesap kodları ve açıklamasını da içermektedir. Genel olarak bakıldığında tek düzen hesap planı aşağıdaki şekilde oluşmaktadır.

- Bilanço Hesapları
- Gelir Tablosu Hesapları
- Maliyet Hesapları
- Serbest Hesaplar
- Nazım Hesaplar

Bilanço hesapları aktif hesaplar ve pasif hesaplar olarak ikiye ayrılmaktadır. Aktif karakterli hesaplar her zaman borç bakiyesi verirler yada hiç bakiye vermezlerken, pasif karakterli hesaplar alacak bakiyesi verirler yada hiç bakiye vermezler. Aktif hesaplar hesap planında "100-Kasa Hesabı" ile başlar ve "299-Birikmiş Amortismanlar Hesabı" ile sona erer. Aktif hesaplar içerisinde pasif karakterli hesaplar da bulunur. Bu hesaplar alacak bakiyesi verirler yada hiç bakiye vermezler. Buna bilinen en iyi örnek amortisman hesaplarıdır. Aktif hesaplar hesap planında en likit olan hesaptan en likit olmayan hesaba doğru sıralanır.

Mali nitelikli işlemleri kayıt ederken işlemin niteliğine uygun bir hesaba kayıt edilmesi muhasebenin temel kavramlarından; "Tarafsızlık ve Belgelendirme Kavramına" uyulmasını gerekli kılar. Yapılan işlemlerin özüne dikkat ederek kayıt edilmesi gerekmektedir. Bu muhasebenin "Özün Önceliği" kavramını ortaya çıkarır.

Günümüzün reel bir gerçeği yapılan harcamaların artık daha çok mali sistemlerden geçtiğidir. 1992 yılında hazırlanan MUGT gününün şartları da dikkate alındığında iyi hazırlanmış bir tebliğdi. Ancak değişen dünya şartları her şeyin değişmesini sağlamıştır. Bu durumda ilgili tebliğin de günün şartlarına uygun hale getirilmesi gerekmektedir. İlgili tebliğ yayımlandıktan sonra ihtiyaca göre maliye bakanlığı hesap planına 2, 11 ve 12 seri nolu tebliğlerle eklemeler yapılmıştır.

2 seri nolu tebliğ ile;

- 127 Diğer Ticari Alacaklar
- 170-178 Yıllara Yaygın İnşaat ve Onarım Maliyetleri
- 179 Taşeronlara Verilen Avanslar
- 190 Devreden Katma Değer Vergisi

- 195 İş Avansları
- 295 Peşin Ödenen Vergiler ve Fonlar
- 350-358 Yıllara Yaygın İnşaat ve Onarım Hakediş Bedelleri
- 393 Merkez ve Şubeler Cari Hesabı
- 645 Menkul Kıymet Satış Karları
- 646 Menkul Kıymet Satış Karları
- 646 Kambiyo Karları
- 647 Reeskont Faiz Gelirleri
- 655 Menkul Kıymet Satış Zararları
- 656 Kambiyo Zararları

11 seri nolu tebliğ ile;

- 124 Kazanılmamış Finansal Kiralama Faiz Gelirleri
- 224 Kazanılmamış Finansal Kiralama Faiz Gelirleri
- 301 Finansal Kiralama İşlemlerinden Borçlar
- 302 Ertelenmiş Finansal Kiralama Borçlanma Maliyetleri
- 401 Finansal Kiralama İşlemlerinden Borçlar
- 402 Ertelenmiş Finansal Kiralama Borçlanma Maliyetleri

12 seri nolu tebliğ ile;

- 178 Yıllara Yaygın İnşaat Enflasyon Düzeltme Hesabı
- 358 Yıllara Yaygın İnşaat Enflasyon Düzeltme Hesabı
- 502 Sermaye Düzeltmesi Olumlu Farkları
- 503 Sermaye Düzeltmesi Olumsuz Farkları
- 648 Enflasyon Düzeltmesi Karları
- 658 Enflasyon Düzeltmesi Zararları
- 697 Yıllara Yaygın İnşaat Enflasyon Düzeltme Hesabı
- 698 Enflasyon Düzeltme Hesabı

Hesapları eklenerek tek düzen hesap planı günümüzdeki halini almıştır. Her tebliğ günün koşullarına göre çıkarılmış ve hesap planının uygulayıcılar açısından en doğru mali tabloların oluşmasını sağlamayı hedeflemiştir. 2 seri nolu tebliğ ile maliye bakanlığı hesap planında boş gözüken 2'li kod hesap gruplarının sadece kendisi tarafından ekleme yapılacağını belirtmiştir. Ancak 3'lü hesap kodlarını (Defteri Kebir Hesapları) ana ve grup hesap planı ile uygun olması şartı ile mükelleflerin boş olan hesapları istenildiği gibi kullanılmasına müsaade etmiştir.

Günümüz ekonomisi içerisinde kredi kartı ile yapılan işlemlerin mali sistem içerisindeki büyüklüğü yadsınamaz bir gerçektir. Maliye bakanlığı çıkarmış olduğu 2 seri nolu tebliğ ile mükelleflere defteri kebir hesaplarından boş olanları serbestçe kullanma izni verilmesine rağmen 28.03.2005 tarihli Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği Sirküleri-1 ile hesap planı standart hale getirilmiştir. Bu sirkülerle serbest açılan hesapların hesap grubu altında "Diğer" isimli bir hesap bulunması halinde bu hesaba, bulunmaması halinde uygun olan bir hesaba aktarılması ve bu işlem için bir muhasebe kaydı yapılmasına gerek olmadığı belirtilmiştir.

Mevcut hesap planı dahilinde işletmelerin kredi kartı ile yapmış oldukları satışları kullanabilecekleri bir defteri kebir hesabı bulunmamaktadır. Bu durumda işletmeler 2 seri nolu tebliğ ile kendilerine verilen hakkı kullanarak yeni bir hesap açmakta ve 2005 tarihinde çıkarılan genel tebliğ sirkülerine istinaden dönem sonlarında beyanname verilmesi esnasında düzeltme yapmaktadırlar. Ancak yeni hesap açma ihtiyarı olduğundan işletmeler yeni hesap açmak yerine dönem sonunda yapılacak işlemi dönem içinde başlayarak diğer hesaplarda kullanmakta ve dönem sonunda bir daha hesapları aktarma yoluna gitmemektedirler. Bu durum düzenlenen mali tablolarda eksikliğe neden olmaktadır. Mali tablo okuyucuları resmi beyannameye baktıklarında işletmenin ne kadar kredi kartı ile satış yaptıklarını görememektedir. Bu durum mali tablo okuyucuları açısından bilginin eksik yorumlanması anlamına gelebilmektedir.

Günümüzde işletmeler kredi kartı ile yaptıkları satışların tahsilatlarını anlaşma yaptıkları finansal kurumlardan 2 türlü yapmaktadırlar. Yapılan işlemin ertesi günü yada belirli bir vade süresinden sonra işletmenin finansal kurum nezdindeki hesabına yapılarak gerçekleşmektedir. Muhasebe literatüründe

genellikle ertesi gün hesaba geçmesi durumunda "108 Diğer Hazır Değerler Hesabı", belirli bir vadeden sonra geçmesi durumunda "127 Diğer Ticari Alacaklar" hesapları kullanılmaktadır.

Diğer hazır değerler hesabı dönen varlıklar ana hesap grubu içerisinde bulunmaktadır. 1 nolu MUGT'nde dönen varlıklar; "nakit olarak elde ve bankada tutulan varlıklar ile normal koşullarda en fazla bir yıl veya işletmenin normal faaliyet dönemi içinde para çevrilmesi veya tüketilmesi öngörülen varlık unsurlarının kapsar" olarak tanımlanmıştır. Bu haliyle kredi kartlı işlemlerin muhasebeleştirilmesinde ertesi gün hesaba geçmesi durumu da dikkate alındığında kredi kartlı işlemlerin hazır değerler grubu altında kayıt edilmesi gerekmektedir. Diğer hazır değerler hesabı MUGT'nde "nitelikleri itibarıyla hazır değer sayılan pullar, vadesi gelmiş kuponlar, tahsil edilecek banka ve posta havaaleleri (yoldaki paralar gibi) değerleri kapsar" olarak tanımlanmıştır. Bu haliyle kredi kartlı satışların bu hesapta izlenmesi doğru olmamaktadır. Kredi kartlı tahsilatlar vadesi gelmiş kupon, banka yada posta havalesi değildir. Kendi durumuna uygun bir hesaba kayıt edilmesi gerekmektedir. Uygun bir hesap olmadığından hazır değerler grubu altında yeni bir defteri kebir hesabı açılması gerekmektedir.

Alıcı ve satıcı arasındaki işlem ticari bir işlem iken, banka-satıcı ve banka-alıcı arasındaki işlem ticari bir işlem değildir. Ticari işlem, işlemin işletmenin ticari ilişkilerinden kaynaklanmasına ve işletme faaliyetleri ile ilgili olup olmamasına bağlıdır. Banka-satıcı arasındaki işlemlerde ticari işlem den söz edilemez. Çünkü banka-satıcı arasındaki ilişki sadece nakit paranın sahipliğinin el değiştirmesiyle alakalıdır. Ortada iki türlü işlem vardır. Mal ve ya hizmetlerin değişimi ve nakit varlıkların değişimidir. Kredi kartı ile yapılan işlem işletmenin nakit varlığının belli bir süre banka tarafından kullanılmasını ve sözleşmenin öngördüğü tarihten itibaren nakit varlığın işletmenin kullanılmasına sunulmasından ibarettir.

Uluslararası Finansal Raporlama Standartları nakit ve nakit benzerlerini "vadesi 3 ay veya daha aza olan yatırımlar nakit benzeri yatırım olarak kabul edilir"¹⁴ olarak tanımlamış ve "işletme, nakit akış tablosunda yer alan nakit ve nakit benzerlerinin unsurlarını açıklar ve nakit akış tablosundaki tutarlar ile finansal durum tablosunda (bilanço da) bunlara karşılık gelen tutarlar arasındaki mutabakataın gösterimini sağlar."¹⁵ olarak belirtmiştir. Bir varlığın nakit ve nakit benzerleri olarak kabul edilmesinin vadesinin 3 ay veya daha kısa zaman olması durumuna göre değişmektedir.

Yapılan satışın bedelinin kredi kartı ile tahsil edilmesini ve bedelinin banka tarafından 1 günden daha uzun bir sürede ödenmesi durumunda işletmenin bankadan ticari olmayan alacağı ortaya çıkarır. Uluslar arası finansal raporlama standartlarında bu süre 3 aydır. 3 aydan az tahsil süresi olan kredi kartlı satışlar hazır değerler (nakit ve nakit benzerleri) grubunda, 3 aydan uzun tahsil süresi olan kredi kartlı satışlar ise diğer alacaklar grubunda izlenmelidir. Tek düzen hesap planına göre bu alacağın "Diğer Alacaklar" grubunda izlenmesi gerekmektedir. Diğer alacaklar hesap grubu altında yeni bir defteri kebir hesabı açılması gerekmektedir.

Kredi kartı ile yapılan satışlarda bir diğer sorun bankaların yapmış oldukları kesintidir. Bankaların yaptıkları bu kesintilerin muhasebeleştirilmesinde farklı yaklaşımlar bulunmaktadır. Bankalar işyerlerinin vadeli süreyi beklemeksizin tahsilinde kesinti yapmaktadır. Bu durum kredi kartlı satış tahsilatlarının muhasebeleştirilmesi esnasında oluşan kesintinin hangi hesapta takip edileceği sorusunu ortaya çıkarır.

Bazı işletmeler bankaların yapılan satışlar üzerinden kesintiyi "653 Komisyon Giderleri" hesabında izlemektedir. MUGT'nde komisyon giderleri şöyle ifade edilmektedir; "işletmenin diğer olağan faaliyetleri ile ilgili olarak acente, temsilci ve benzeri işletmelere ödediği komisyon giderlerinin izlendiği hesaptır" olarak tanımlanmıştır. Komisyon giderleri bir gelir tablosu hesabıdır. Gelir tablosu içeriği itibarıyla 3 kısımdan oluşur. 600-632 hesapları arası hesaplar işletmenin ana faaliyet konusu ile ilgili, 640-661 hesapları arası diğer faaliyetler ve 671-689 hesapları arası ise olağan dışı faaliyetleri kapsamaktadır. Burada komisyon giderleri işletmenin diğer faaliyetleri kapsamına girmediğinden özün önceliği kavramı gereği bu hesaba kaydı doğru değildir.

Bazı işletmeler yapılan banka kesintilerini "760 Pazarlama Satış ve Dağıtım Giderleri" hesabında izlemektedir. "Ticari malların ve mamullerin stoklara alındığı ve hizmetin tamamlandığı andan itibaren bu mal ve hizmetlerin alıcılara teslimine kadar yapılan giderler bu hesaba borç kayıt edilir" (Sevilengül, 2014: 642). Bir pazarlama giderinin oluşabilmesi için yapılan giderlerin; ürünün satılması ve tüketicieye

¹⁴ TMS 7 NAKİT AKIŞ TABLOLARI STANDARDI 7. PARAGRAF

¹⁵ TMS 7 NAKİT AKIŞ TABLOLARI STANDARDI 45. PARAGRAF

ulaşana kadarki süreçte oluşması gerekmektedir. Bankaların uyguladığı kesinti ise tüketiciye ulaşması yada tesliminden sonra ortaya çıkmaktadır.

İşletmeler yaptıkları satışlar sonucu bankaların yaptıkları kesintileri “780 Finansman Giderleri” hesabında da izlenebilmektedir. Finansman giderleri; “işletme faaliyetlerinin aksamadan yürütülebilmesi amacıyla borçlanılan tutarla ilgili faiz, kur farkları, komisyon ve benzeri giderler bu hesaba borç kaydedilir”(Yükçü, 2016:1003). Finansman giderleri ana grubu MUGT açıklamasında “bu grupta işletmenin borçlandığı tutarlarla ilgili olarak katlanılan ve varlıkların maliyetine eklenmemiş bulunan faiz ve benzeri giderlerle, yansıtma ve fark hesapları yer alır” olarak tanımlanmıştır. Bu tanımlama finansman giderleri hesabının özünde varlık elde edebilmek amacıyla katlanılan faiz, kur farkları ve komisyonların işlenebileceğini gösterir.

Kredi kartlı işlemler MUGT çıktığı yıllarda yaygın olmadığından dolayı işletmeler tebliğleri kendilerince yorumlamaları sonucuyla hesaplara kayıt edilmiş ve raporlamışlardır. Kredi kartı ile yapılan satışlar işletmenin esas faaliyet konusu ile ilgili ise bankalar tarafından yapılacak kesintilerin de faaliyet giderleri içerisinde yeni bir defteri kebir hesabı açılarak yapılması gerekmektedir.

4. KREDİ KARTLI TAHSİLATLARDA MUHASEBE UYGULAMALARI

İşletmeler kredi kartı tahsilatlarını çeşitli şekillerde gerçekleştirebilirler. Bir mal yada hizmet satışı olabileceği gibi daha önceden satılan bir malın tahsilatı yada sipariş avansı mahiyetindeki tahsilatları da içerebilir. Her hangi bir şekilde kredi kartı tahsilatı yapılması durumunda “107 Banka Kartları”⁶⁶ hesabı borçlu, diğer karşı hesaplar ise alacaklı olarak çalışır. Ertesi gün yapılan tahsilat banka hesabına geçmesi durumunda kesinti yok ise: “107 Banka Kartları” hesabı alacaklı, “102 Bankalar Hesabı” borçlu çalışması gerekmektedir. Kesintinin olması durumunda “633 Banka Kartı Kesintileri” hesabı borç çalıştırılarak işlem kapatılır. Yapılan satış işlemine karşılık tahsilat belirli bir süre sonra gerçekleşecek ise “134 Vadeli Banka Kartları” hesabı borçlu, diğer karşı hesaplar ise alacaklı olarak çalışır. Tahsilatın kesintisiz gerçekleşmesi durumunda ise “102 Bankalar Hesabı” borçlu, “134 Vadeli Banka Kartları” hesabı alacaklı olarak çalışır. Kesintinin olması durumunda “633 Banka Kartı Kesintileri” hesabı borç çalıştırılarak işlem yapılır. Tek düzen hesap planına göre tutulan yasal defterlerin dönem sonlarında UFRS’ye uygun hale getirilirken “134 Vadeli Banka Kartları” hesabının durumuna bakarak vadesine 3 aydan az kalan bakiyelerin nakit ve nakit benzerleri hesap grubunda “107 Banka Kartları” hesabına alınması gerekmektedir. Yine aylık raporlama yapılan firmalarda aylık dönemlerin sonunda vadesine 3 aydan az kalan bakiyelerinde “107 Banka Kartları” hesabına aktarılması gerekmektedir. Bu aktarma işleminde “134 Vadeli Banka Kartları” hesabı alacaklı “107 Banka Kartları” hesabı borçlandırılır.

5. ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

Kredi kartı ile yapılan tahsilatların ve bu tahsilatlardan bankalar tarafından yapılan kesintilerin mali tablolarına doğru aktarılabilmesi doğru yorumlanmasına bağlıdır. Mali tablo okuyucusuna doğru bilgiyi vermek amacı ile tahsilatın işlemi ertesi günü yada UFRS’ye göre raporlama yapan firmalarda 3 aydan az kalması durumunda “107 Banka Kartları” hesabının açılması ve bu hesaba borç olarak kayıt edilmesi gerekmektedir. Şayet tahsilat daha sonraki bir vadede yapılacak ise “134 Vadeli Banka Kartları” hesabı açılarak bu hesaba borç kayıt edilmesi gerekmekte olup tek düzen hesap planının doğal yapısına uygun olarak uzun vadeli işlemler için “234 Vadeli Banka Kartları” hesabının açılması gerekmektedir. MUGT’nde işletmelerin yaptığı kredi kartlı tahsilatlar için yapılan kesintinin hangi hesapta izleneceği belirtilmediğinden ve bu işlemler işletmenin faaliyet satışlarından kaynaklanmakta ise “633 Banka Kartı” hesabında giderleştirilir. Ancak burada “63 Faaliyet Giderleri” hesap grubunun tanımlanmasında 7 li hesap grubunda bulunan ilgili esas faaliyet giderlerinin bu gruba devrinden bahsedilmektedir. Bu durum “633 Banka Kartı” hesabının çalışabilmesi için bir 7 li hesap grubunda kendine özgü bir maliyet hesabının olmasını gerekli kılmaktadır. MUGT’ne göre 761 ve 771 nolu yansıtma hesaplarının işleyişi açıklanırken 631 ve 632 nolu hesaplarla kapatılacağı belirtilmiştir. 63 lü hesap grubunda hesabın işleyişinde tanımının; “7.inci grupta izlenen esas faaliyet dönem giderleri, yansıtma hesapları alacağı ile dönem sonlarında bu grupta yer alan hesaplara devredilir” cümlesi çıkarılmalıdır.

Yeni bir MUGT çıkarılarak “107 Banka Kartları”, “134 Vadeli Banka Kartları”, “234 Vadeli Banka Kartları” ve “633 Banka Kartı Kesintileri” hesapları hesap planına eklenmeli ve kredi kartı ile yapılan

⁶⁶ İlgili yazımızda kullanılan yeni hesaplar yazımızın çözüm önerileri başlığı altında yazıldığından burada da kullanılmıştır

işlemlerin toplamının ve kart türlerine göre dağılımının bilanço dip notlarında yayımlanması için gerekli yasal düzenlemeler yapılmalıdır.

SONUÇ

1992 yılında maliye bakanlığı tarafından çıkarılan MUGT halen muhasebe işlemlerinde zorunlu olmasıyla birlikte temel başvuru kaynağı niteliğindedir. Çıkarıldıktan sonra değişikliklere uğrayan tebliğ, her değişikliği günün koşullarına göre ve ihtiyaca cevap verebilme amacıyla düzenlenmiştir. Ancak günümüzün bir gerçeği olan kredi kartı ile yapılan satışların kayıt edileceği bir hesap planı düzenlemesine gidilmemiştir. Kredi kartı ile yapılan işlem hacmi ekonomimiz içerisinde önemli bir paya sahip olmasına karşın kendine has hesaplarda yer almaması hesap planının günümüz eksikliklerinden biridir. İlgili tebliğ ile defteri kebir hesaplarının açılması işletmelerin tasarrufuna bırakılmasına rağmen 2005 yılında çıkarılan sirküler ile bu tasarrufu uygulamak zorlaştırılmıştır. Hesap planımızda kredi kartı ile yapılan işlemler için gerek vadelerine göre gerekse oluşacak banka kesintilerinin muhasebeleştirilmesi için yeni hesapların açılması gerekmektedir. Açılacak hesapların MUGT ile belirlenen kriterlere yani hesap gruplarına uygun yerlerde hesapların açılması gerekmektedir. Mali tablo dipnotlarına kart türleri itibarıyla yapılan tahsilat türlerini gösterecek şekilde eklenecek bir madde ile de bilgi kullanıcılarının firmalar ile ilgili yorumlarının zenginleştirilmesine önemli katkıları bulunacaktır.

KAYNAKÇA

Karacan, Sami, 2004, Kredi Kartları ile Yapılan Satışları Tekdüzen Hesap Planına Göre Muhasebeleştirilmesi, Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi sayı 7, Kocaeli

Kaya, Feridun, 2009, Türkiye’de Kredi Kartı Uygulaması, Graphis Matbaa San. Ve Tic. Ltd. Şti, İstanbul

Kırçova, İbrahim, 2007, Kredi Kartı Kullanımının Tüketici Alışkanlıklarına ve Alışverişlerin Yer, Zaman ve Marka Tercihlerine Etkisi, İTO Yayınları 2007-9, İstanbul

Maliye Bakanlığı (26.12.1992). Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği Sıra No:1. Ankara: Resmi Gazete (21447 Mükerrer)

Maliye Bakanlığı (28.03.2005). Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği Sirküleri 1. Ankara

Özkan,Özgür ve Özen, İrfan, 2011, Kredi Kartı İşlemlerinin Muhasebeleştirilmesi ve Kredi Kartı Yoluyla Yapılan Hile Türleri ve Cezai Müeyyideler, Mali Çözüm sayı 105, İstanbul

T.C. Yasalar (01.03.2006). 5464 sayılı Banka Kartları ve Kredi Kartları Kanunu. Ankara: Resmi Gazete (26095)

T.C. Yasalar (01.11.2005). 5411 sayılı Bankacılık kanunu. Ankara: Resmi Gazete (25983)

Türkiye Bankalar Birliği, 2008, Banka Kartları ve Kredi Kartları Uygulamaları Hakkında Yararlı Bilgiler, Graphis Matbaa San. Ve Tic. Ltd. Şti, İstanbul

Türkiye Bankalar Birliği, Vergi Konseyi, 2011, Kayıtlı Ekonominin Geliştirilmesi Sürecinde Kartlı Ödeme Sistemleri ile Yeni Yöntem ve Teknolojiler, Paragraf Basım San. A.Ş., İstanbul

Türkiye Muhasebe Standartları Kurumu, 2009, Uluslararası Finansal Raporlama Standartları İle Uyumlu TMS, Fersa Matbaası, Ankara